

Plan van Aanpak 213a onderzoek afval als grondstof

Inleiding

In toenemende mate wordt afval als grondstof gezien. In plaats van afval verbranden wordt afval hergebruikt als grondstof en draagt daarmee bij aan een duurzame, circulaire economie.

De ontwikkelingen op dit punt gaan wereldwijd heel snel. Op mondiaal niveau heeft de VN in 2015 afspraken gemaakt over nieuwe mondiale doelen voor duurzame ontwikkeling. Op Europees niveau heeft de Europese Commissie in 2015 een pakket aan wetgevingsvoorstellen neergelegd om van afval tot grondstof te komen en de circulaire economie verder te helpen. Het circulaire Economiepakket vormt een ambitieuze Europese beleidsagenda. Nederland wil aan de realisering van deze agenda bijdragen en het Rijk heeft op 14 september 2016 het 'Rijksbreed programma Circulaire Economie' gepresenteerd. De ambitie van het kabinet is om samen met maatschappelijke partners in 2030 een (tussen)doelstelling te realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen. Afvalrecycling van gemeenten moet daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

Aanleiding

Dit artikel 213a onderzoek maakt onderdeel uit van het onderzoekprogramma 2016 uit de Programmabegroting 2016-2020

Doel van het onderzoek

De (hoofd)vraag die onderzocht gaat worden is:

- Waar staat het Haarlemse beleid ten aanzien van de landelijke doelstellingen circulair hergebruik van afval als grondstof en hoe makkelijk is het dit beleid aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen. Bij dit onderzoek is het relevant ook ervaringen van andere vergelijkbare gemeenten (klasse B hoogbouw, 100.000 plus) te beschrijven.

Het onderzoek vindt plaats aan de hand van de volgende deelvragen:

- Hoe zijn de Haarlemse prestaties qua recycling (scheidingspercentage) t.o.v. vergelijkbare gemeenten. Prestaties worden beoordeeld op basis van milieu (scheidingsresultaat), dienstverlening en kosten. (Bron NVRD benchmark 2015).
- In hoeverre draagt het Strategisch Plan Afvalbeheer (SPA) bij aan het realiseren van de doelstellingen. Ook hier worden de aspecten milieu (scheidingsresultaat), dienstverlening en kosten in kaart gebracht.
- Welke effecten heeft het realiseren van de doelstellingen SPA voor de burger?

Idealiter zou het scheiden van afval moeten leiden tot een financiële beloning. In plaats van het betalen voor het verbranden van restafval ontvangt de gemeente namelijk vergoedingen voor de terug geleverde grondstoffen (papier, glas, compost, textiel e.d.). Daar staat tegenover dat er wel extra kosten zijn gemoeid met bron- en nascheiding. Als de kosten voor inzameling van het overgebleven restafval niet evenredig afgebouwd worden, kan dat er toe leiden dat afval scheiden niet financieel loont. Onderzocht wordt of dit in de Haarlemse situatie ook zo is en wat er aan gedaan kan worden de financiële prikkel zo voor het recycelen van afval naar grondstof zo gunstig mogelijk te maken.

Extra inzet op recycling kan leiden tot duurzaamheidsverlies i.v.m. extra CO₂ uitstoot van inzamelmiddelen. Daarentegen hebben de circulaire economie doelstellingen van Haarlem een effect op het gebruik en de kosten van afvalinzamelmiddelen. Aanvullende eisen op CO₂-reductie kunnen leiden tot extra investeringen in inzamelmiddelen (bijvoorbeeld elektrisch wagenpark) en daarmee

extra inzamelkosten, maar waarmee per saldo wel de CO₂ uitstoot wordt verlaagd. De recycle doelstellingen worden waar mogelijk ook op dat onderdeel beoordeeld.

De waarde van afvalscheiding is niet alleen financieel en in CO₂ reductie uit te drukken. Via afvalscheiding kunnen ook andere maatschappelijke doelstellingen worden gerealiseerd. Met het werken aan verhoogde bronscheiding ontstaan er bijvoorbeeld mogelijkheden voor werkzoekenden (Participatiewet) en bekostiging van verenigingsactiviteiten. Ook die maatschappelijke waarde (effect voor de burger) wordt betrokken in het onderzoek.

Beoogd resultaat

Helder maken in hoeverre het huidige beleid bijdraagt aan het bereiken van de recycle doelstellingen (van afval naar grondstof) en waar mogelijk aanbevelingen formuleren die daaraan een bijdrage kunnen leveren.

Reeds beschikbare informatie

- Strategisch Plan Afvalbeheer onderliggend bronmateriaal, rekenmodel SPA t.b.v. doorrekening scenario's
- Rijksbrede programma Circulaire Economie: Nederland circulair in 2050
- Startprogramma Haarlem Circulair 2030
- onderzoek ASH 2015,
- benchmark NVRD 2015, (is nog niet definitief)

Informatiedragers: Herman Wals, Frank Corvers, Peter Tobben, Marianne Zegwaard (extern adviseur SPA) Jeroen Schorn (Spaarnelanden), Lex Hendriksen, beleidsadviseur SROI/Participatiewet (nog te bepalen Nanda)

Onderzoeksmethode

Het onderzoek wordt gecoördineerd door Concerncontrol. De uitvoering van het onderzoek, ligt in handen van Nico Spaans in opdracht van M. Jonker/ CC.

Het onderzoek bestaat deels uit deskresearch en interviews met de betrokken partijen (Spaarnelanden, GOB).

Tijdsplanning

stappen onderzoek	oktober	november	december
DT behandeling pva	5-okt		
aanbieden PVA College	18-okt		
uitvoering onderzoek	19 okt	11 nov	
afstemming onderzoeksresultaten		14-18 nov	
aanbieden onderzoek manager CC		21-nov	
opleveren onderzoek HAM			5-dec
aanleveren t.b.v. collegebehandeling			15-dec
collegebehandeling			20-dec

Budget

nvt